

2025

ГОДИШЕН ДОКЛАД

ЗА ИЗВЪРШЕНАТА ДЕЙНОСТ НА
НАЦИОНАЛНОТО БЮРО ЗА КОНТРОЛ НА СПЕЦИАЛНИТЕ РАЗУЗНАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА

ГОДИШЕН ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА

НАЦИОНАЛНОТО БЮРО ЗА

КОНТРОЛ НА

СПЕЦИАЛНИТЕ РАЗУЗНАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА

2 0 2 5

година

СЪДЪРЖАНИЕ

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	4
ВЪВЕДЕНИЕ	7
I. СЪСТАВ НА НКСРС. ЗАСЕДАНИЯ И ПРИЕТИ РЕШЕНИЯ	8
II. ПРОЦЕДУРИ ПО ЗСРС	9
1. Органи по чл. 13 от ЗСРС. Европейски прокурор и европейски делегирани прокурори. Процедури по чл. 34н от ЗСРС.	9
1.1. Искания	9
1.2. Материалноправни основания за използване на СРС	13
1.3. Анализ на резултатите от извършения надзор на процедурите по ЗСРС	14
2. Органи по чл. 15 от ЗСРС.	23
2.1. Разрешения	23
2.2. Откази	25
2.3. Анализ на резултатите от извършения надзор на процедурите по ЗСРС	27
3. Органи по чл. 20 от ЗСРС.	31
3.1. Оперативни способности	31
3.2. Случаи, при които не е започнало прилагане на СРС.	34
3.3. Анализ на резултатите от извършения надзор на процедурите по ЗСРС.	37
III. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА СРС, СЪХРАНЯВАНЕ И УНИЩОЖАВАНЕ НА ПРИДОБИТАТА ИНФОРМАЦИЯ	39
1. Веществени доказателствени средства.	39
2. Унищожаване на информацията, непослужила за изготвяне на ВДС.	41
3. Изготвяне на доклад до органа по чл. 15 от ЗСРС.	42

IV. ЗАЩИТА ПРАВАТА И СВОБОДИТЕ НА ГРАЖДАНИТЕ СРЕЩУ НЕЗАКОНОСЪОБРАЗНО ПРИЛАГАНЕ НА СРС	45
1. Сигнали за незаконосъобразно прилагане на СРС.	45
2. Производства по реда на ЗОДОВ и ЗДОИ.	46
V. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРЖАВНИ ОРГАНИ И ИНСТИТУЦИИ	49
1. Работни срещи.	49
2. Дадени указания, препоръки и изразени становища за подобряване режима по използване на процедурите по ЗСРС.	51
3. Констатирани проблеми в процедурите по ЗСРС, за които са необходими законодателни промени.	53
VI. МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ	56
Международен обмен на информация. Участия в международни форуми и конференции на надзорни органи.	56
VII. ОРГАНИЗАЦИЯ НА АДМИНИСТРАТИВНАТА ДЕЙНОСТ	59
1. Структура на администрацията.	59
Обща администрация	59
Специализирана администрация	59
2. Финансова дейност. Бюджет и финансов контрол.	59
VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ	62

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

АП	Апелативна прокуратура
АС-София	Апелативен съд-София
ВДС	Веществени доказателствени средства
ВП	Върховна прокуратура
ВКС	Върховен касационен съд
ВоАП	Военно-апелативна прокуратура
ВоАС	Военно-апелативен съд
ВоОП	Военно-окръжна прокуратура
ВоС	Военен съд
ВСС	Висш съдебен съвет
ГДБОП	Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“
ГДГП	Главна дирекция „Гранична полиция“
ГДНП	Главна дирекция „Национална полиция“
Гр.д.	Гражданско дело
ДАНС	Държавна агенция „Национална сигурност“
ДАР	Държавна агенция „Разузнаване“
ДАТО	Държавна агенция „Технически операции“
ДВ	Държавен вестник
ДВС	Дирекция „Вътрешна сигурност“
ДКСИ	Държавна комисия по сигурността на информацията
ДП	Досъдебно производство
ЕДПРБ	Европейски делегирани прокурори в Република България
ЕЗР	Европейска заповед за разследване
ЕС	Европейски съюз, Съюза
ЗАдв.	Закон за адвокатурата
ЗДОИ	Закон за достъп до обществена информация
ЗЕЗР	Закон за Европейската заповед за разследване
ЗОДОВ	Закон за отговорността на държавата и общините за вреди
ЗСВ	Закон за съдебната власт
ЗСПС	Закон за специалните разузнавателни средства

ККССПИСРСДДЗЕС	Комисия за контрол на службите за сигурност, прилагането и използването на специалните разузнавателни средства и достъпа до данните по Закона за електронните съобщения, комисия в НС
КПК	Комисия за противодействие на корупцията
МВР	Министерство на вътрешните работи
МО	Министерство на отбраната
НБКРС, Бюрото, Националното бюро	Национално бюро за контрол на специалните разузнавателни средства
НК	Наказателен кодекс
НПК	Наказателно-процесуален кодекс
НС	Народно събрание
ОДМВР	Областна дирекция на Министерството на вътрешните работи
ОП	Окръжна прокуратура
ОПГ	Организирана престъпна група
ОС	Окръжен съд
ПРБ	Прокуратура на Република България
РП	Районна прокуратура
СВП	Служба „Военна полиция“
СВР	Служба „Военно разузнаване“
СГП	Софийска градска прокуратура
СГС	Софийски градски съд
СДВР	Столична дирекция на вътрешните работи
СДТО на ДАНС	Специализирана дирекция „Технически операции“ при Държавна агенция „Национална сигурност“
СРС	Специални разузнавателни средства

Докладът за дейността на Национално бюро за контрол на специалните разузнавателни средства през 2025 г. е изготвен в изпълнение на чл. 34б, ал. 7 от ЗСРС и е приет с решение от заседание, проведено на 28.05.2026 г., за представяне в Народното събрание.

ВЪВЕДЕНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

Съгласно чл. 34в, ал. 1 от ЗСРС Националното бюро е постоянно действащ колегиален орган, който се състои от петима членове, включително председател и заместник-председател, които се избират от Народното събрание за срок 5 години. Подпомага се от администрация, служителите в която се назначават по трудово правоотношение.

В чл. 34б, ал. 1 от ЗСРС са разписани правомощията на Националното бюро, като независим държавен орган, който осъществява наблюдение на процедурите по разрешаване, прилагане и използване на специални разузнавателни средства, съхраняването и унищожаването на информацията, получена чрез тях, както и за защита на правата и свободите на гражданите срещу незаконосъобразното използване на СРС. Независимостта в действията на НБКСРС при изпълнение на законово разписаните правомощия оказват решаваща роля за изпълнението на неговите задачи.

В съответствие с разпоредбите на ЗСРС, Националното бюро изпълнява своите функции и правомощия за постигане на целите на закона, а именно - да се гарантира прозрачност, проследимост и стабилност, както и да се намерят ефективни начини за защита и спазване на основните права и свободи на гражданите срещу незаконосъобразното използване на СРС.

Настоящият доклад представя дейността на НБКСРС и съдържа обобщени данни относно процедурите по искане, разрешаване, прилагане и използване на СРС, по съхраняване и унищожаване на получената информация чрез СРС, както и за защита правата и свободите на гражданите срещу незаконосъобразното използване на СРС. Данните са представени в таблици и диаграми, при съпоставка с предходни години. Анализирани са резултатите констатирани в хода на извършените проверки, изготвените становища и дадените указания. В доклада се съдържа информация за осъществените междуинституционални работни срещи, международното сътрудничество и участия в международни форуми през 2025 година, изготвени становища и предложения, свързани с усъвършенстване на процедурите по ЗСРС и НПК, и за дейността по защита правата и свободите на гражданите. Представя информация за структурата на администрацията на НБКСРС, финансово-стопанската дейност и заложените стратегически цели и приоритети, както и тяхното изпълнение.

Националното бюро изпълнява своята дейност при спазване на основните принципи на законност, обективност, безпристрастност, публичност и прозрачност.

Създаването на ясни правни уредби, разработването на подходящи предпазни механизми и гарантирането на ефективен контрол е оптималният вариант да се гарантира, че засилените мерки за сигурност, станали възможни благодарение на наблюдението, са в пълно съответствие с основните права на гражданите.

I. СЪСТАВ НА НБКРС. ЗАСЕДАНИЯ И ПРИЕТИ РЕШЕНИЯ

Националното бюро е юридическо лице със седалище в гр. София и е първостепенен разпоредител с бюджет.

От 08.05.2025 г. до настоящия момент Националното бюро функционира в пълен състав: Пламен Колев – председател, Георги Христов – заместник-председател, Ангел Куртишев – член, Борислав Цветанов – член и Ясен Славов – член.

През 2025 г. Националното бюро е провело 46 заседания. Приети са общо 364 решения.

През отчетния период Националното бюро е извършило 262 комплексни, инцидентни и тематични проверки на органите по чл. 13,

чл. 15, чл. 34н и чл. 20 от ЗСРС.

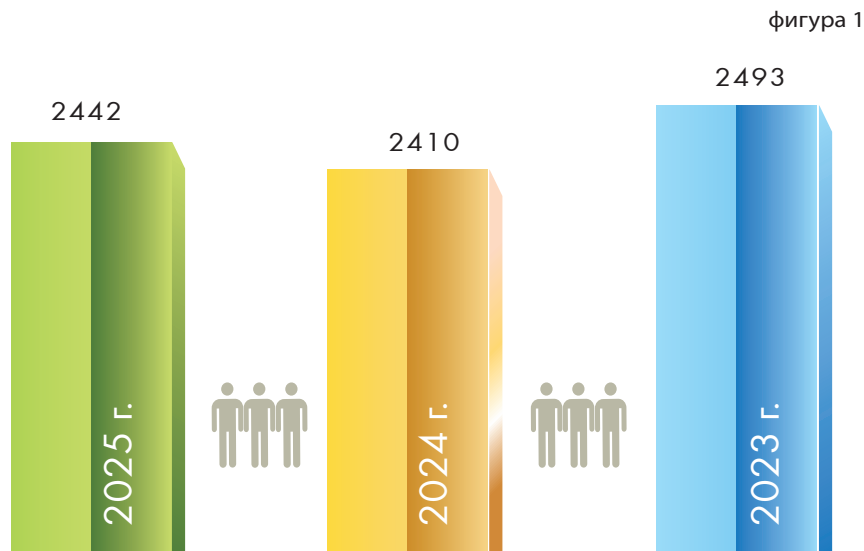
През 2025 година в НБКСРС са постъпили 49 сигнала от граждани с твърдения, че спрямо тях са прилагани неправомерно СРС. По 6 сигнала проверките са продължили през 2026 г., по 5 сигнала на граждани от 2024 г., проверките са приключили през 2025 г.

II. ПРОЦЕДУРИ ПО ЗСРС

1. Органи по чл. 13 от ЗСРС. Европейски прокурор и европейски делегирани прокурори. Процедури по чл. 34н от ЗСРС.

1.1. Искания

По изготвени искания през 2025 г. са използвани СРС по отношение на 2442 лица¹. През 2024 г. са използвани СРС по отношение на 2410 лица. За сравнение през 2023 г. лицата са били 2493. (фиг. 1)

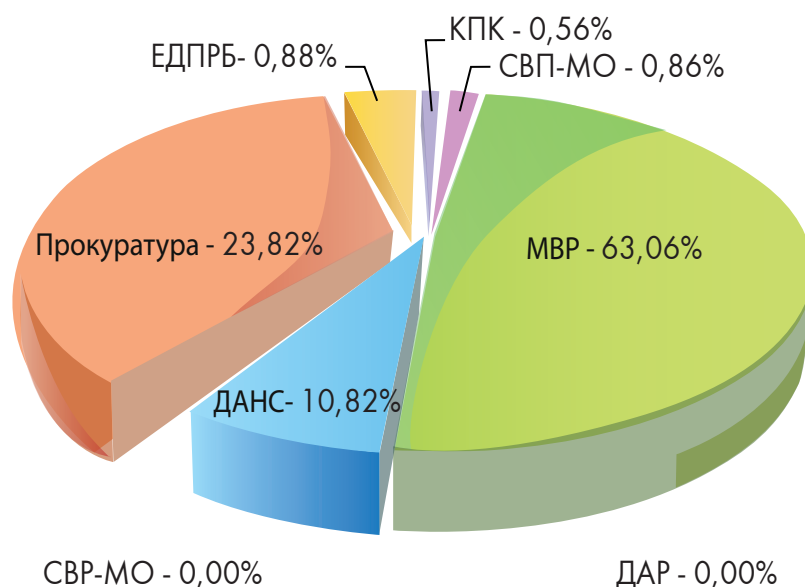

Фиг. 1. Брой лица по отношение на които са използвани СРС за периода 2025 г. – 2023 г.

През 2025 година относителният дял на заявителите към общия брой инициирани процедури е следният:

¹ По данни на органите по чл. 20 от ЗСРС.

МВР - 63,06 %, ПРБ - 23,82 %, ДАНС - 10,82 %, ЕДПРБ - 0,88 %, КПК - 0,56 %, СВП-МО - 0,86 %. СВР-МО и ДАР не са изготвяли искания за използване на СРС. (фиг. 2)

Фиг. 2. Относителен дял на заявителите към общия брой инициирани процедури през 2025 г.

За периода 2023-2025 г. относителният дял на заявителите към общия брой инициирани процедури е представен в таблица 1 в процентно отношение.

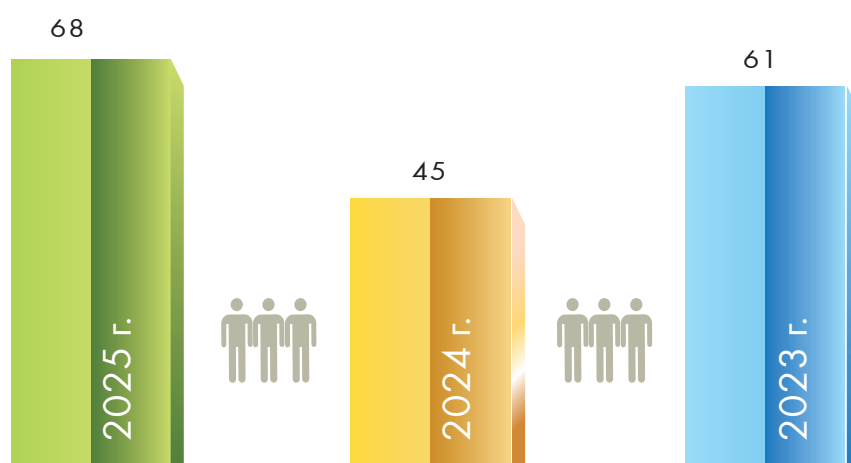
Таблица 1

Структура	2025 г.	2024 г.	2023 г.
МВР	63,06	63,95	61,45
ПРБ	23,82	22,43	25,69
ДАНС	10,82	11,53	10,88
ЕДПРБ	0,88	1,78	0,97
КПК	0,56	0,07	0,72
СВП-МО	0,86	0,24	0,23
СВР-МО	0	0	0,07
ДАР	0	0	0

Сравнението на данните показва, че иницирираните процедури от органите на МВР и ПРБ са почти 87 % от общия брой.

В 68 случая² СРС са използвани по процедури по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС по отношение на обекти за установяване самоличността на лица, за които е имало данни и основание да се предполага, че подготвят, извършват или са извършили тежко умишлено престъпление от изброените в закона. (фиг. 3)

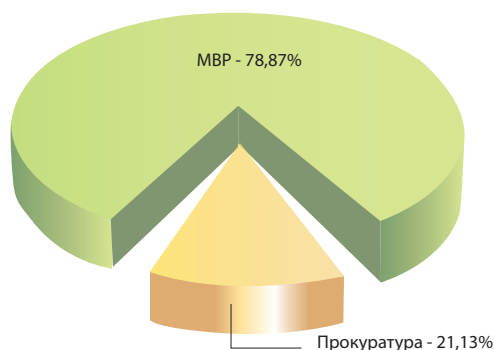
фигура 3

Фиг. 3. Приложени процедури по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС за периода 2025 г. – 2023 г.

През 2025 г. процедурите по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС се разпределят между органите по чл. 13 от ЗСРС в следното съотношение: МВР –78,87 % (при 85,71 % през 2024 г. и 85,39 % през 2023 г.); Прокуратура – 21,13 % (при 14,29 % през 2024 г. и 14,61 % през 2023 г.). (фиг. 4)

фигура 4

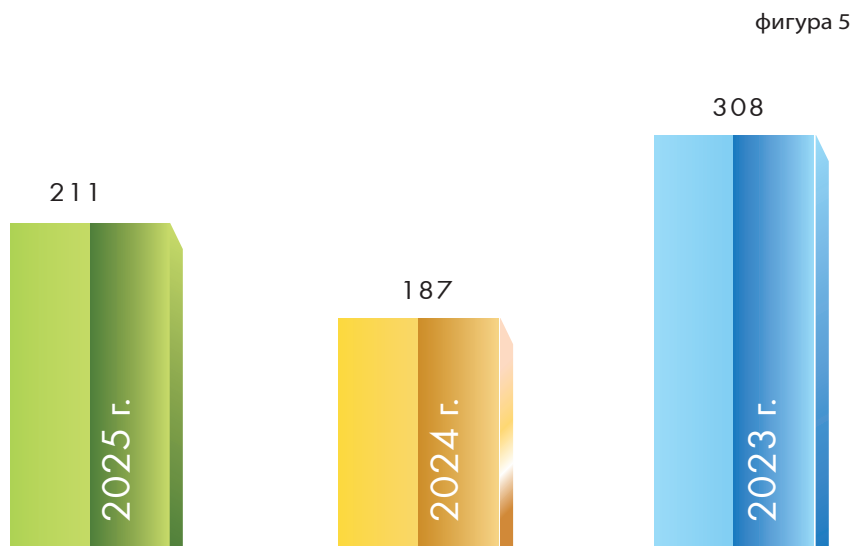

Фиг. 4. Съотношение между заявителите при използване на процедурата по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС през 2025 г.

2 По данни на органите по чл. 20 от ЗСРС.

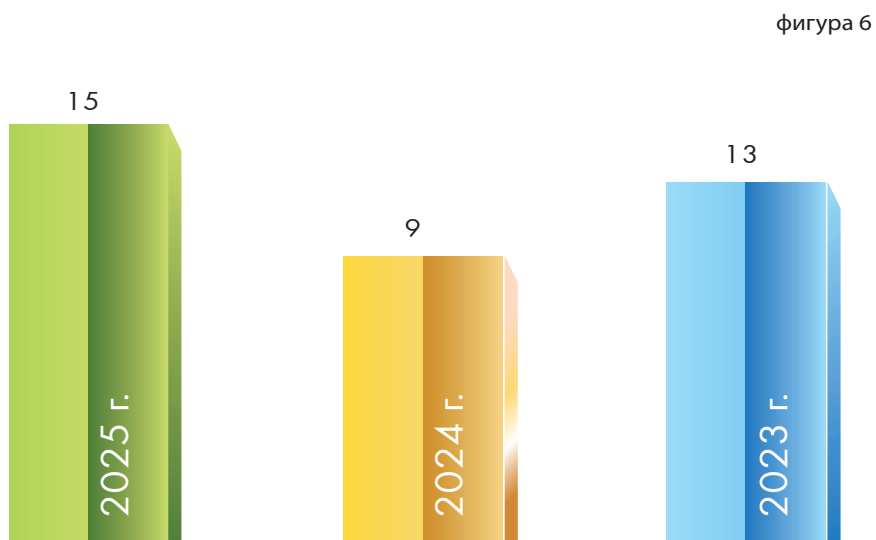
През отчетния период ДАНС, ЕДПРБ, СВП-МО, ДАР, СВР-МО и КПК не са изготвяли искания за използване на СРС по процедури по чл. 12, ал.1, т. 4 от ЗСРС.

През 2025 г. по 211 процедури прилагането на СРС е започнало по реда и при условията на чл. 17 от ЗСРС. За сравнение, през 2024 г. процедурите са 187, а през 2023 г. са 308. (фиг. 5)

Фиг. 5. Брой процедури в хипотезата на чл. 17 от ЗСРС за периода 2025 г. – 2023 г.

През 2025 г. при 15 процедури прилагането на СРС е започнало при условията на чл. 18 от ЗСРС. За сравнение, през 2024 г. случаите са 9, а през 2023 г. са 13. (фиг. 6)

Фиг. 6. Брой процедури в хипотезата на чл. 18 от ЗСРС през 2025 - 2023 г.

През 2025 г. органите по чл. 13 от ЗСРС са внесли в съда общо 4315 искания³. Специални разузнавателни средства са прилагани спрямо 2442 лица и по 68 процедури по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС.

За сравнение, през 2024 г. СРС са прилагани по отношение на 2410 лица и по 45 процедури по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС. Органите по чл. 13 от ЗСРС са внесли в съда общо 4513 искания. През 2023 г. СРС са прилагани спрямо 2493 лица и по 61 процедури по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС и са изготвени 4340 искания.

Видно от данните, изготвените искания през 2025 г. са намалели спрямо тези от 2024 г., като лицата, по отношение на които са били прилагани СРС, е увеличен с 32 броя, като причина за това е по-малкият брой откази и по-малкият брой искания за продължаване на срока за прилагане на СРС.

През 2025 г. са увеличени процедурите по чл. 12, ал.1, т. 4 от ЗСРС, с 23 броя⁴, като посочените обекти в отделни искания са намалели в следствие на извършените от НБКРС тематични и комплексни проверки и дадените указания.

1.2. Материалноправни основания за използване на СРС

Съгласно разпоредбата на чл. 3, ал. 1 от ЗСРС, респ. чл. 172, ал. 2 от НПК, използване на СРС е допустимо само когато това се налага за предотвратяване, разкриване или разследване на тежки умишлени престъпления, изрично посочени в закона.

През 2025 г. СРС са използвани най-често за разкриване, предотвратяване и разследване на престъпления по чл. 321 от НК (ОПГ) - 1347 случая; по чл. 354а от НК (наркотични вещества) - 995 случая; по чл. 194 и чл. 195 от НК (кражба, включително с квалифицирания състав) - 145 случая; по чл. 209 и чл. 210 от НК (измама, включително с квалифицирания състав) – 204 случая, по чл. 242 (престъпления против митническия режим) - 140 случая, по чл. 234 от НК (акцизни стоки) - 121 случая, по чл. 281 от НК (трафик на хора) - 107 случая, и по чл. 301 от НК (подкуп) – 122 случая.

За разкриване и предотвратяване на престъпления по Глава първа от Особената част на НК са изготвени 191 искания за използване на СРС.

Престъпленията, за които най-често са разрешени СРС през периода 2025 г. – 2023 г., са представени в таблица 2.

3 По данни на органите по чл. 13 от ЗСРС.

4 По данни на органите по чл. 20 от ЗСРС.

Таблица 2

Престъпления по НК	2025 г.	2024 г.	2023 г.
чл. 321	1347	1163	857
чл. 354а	995	1016	945
чл. 234	121	132	150
чл. 195	145	146	121
чл. 301	122	61	71
Глава първа от НК	191	147	118
чл. 242	140	140	76
чл. 281	107	131	141
чл. 167	0	61	126

През 2025 г. отново с най-голям дял са престъпленията по чл. 321 (във връзка с различни вторични престъпления, осъществявани от ОПГ, в т.ч. по чл. 354а от НК) и по чл. 354а от НК (като самостоятелно престъпление), съставляващи над 55% от общия брой на престъпните състави, за които е разрешено използването на СРС. Значителен ръст имат разрешенията за използване на СРС за предотвратяване, разкриване или разследване на престъпленията по чл. 301 от НК и по Глава първа от Особената част на НК.

1.3. Анализ на резултатите от извършения надзор на процедурите по ЗСРС

В хода на извършените от НБКСРС проверки през 2025 г. беше констатирано, че са въведени практики, с които се усъвършенства процедурата по изготвяне на искания за използване на СРС, както и завишаване на контрола, осъществяван от административните ръководители:

- ✓ мотивират се исканите оперативни способности и какви резултати се очаква да бъдат постигнати с всеки един от тях;
- ✓ при изискване на допълнителна информация от прилагашата структура, своевременно се предоставят актуални данни за лицата и обектите, съгласно разпоредбата на чл. 23 от ЗСРС;
- ✓ предприемат се действия за своевременно прекратяване на СРС по отношение на комуникатор, за който прилагашата структура е

установила, че не се ползва от контролираното лице;

✓ при уведомяване от прилагащата структура, че разговор би попаднал в хипотезата на чл. 33, ал. 3 от ЗАдв., и потвърждаване на предоставените данни от съответния заявител, получената информация се унищожава своевременно без да бъде предоставяна на органа по чл. 13 от ЗСРС;

✓ създадената в МВР организация за недопускане използването на СРС от различни структури на министерството спрямо едно и също лице за едно и също престъпно деяние, е допълнителна гаранция за осъществен административен контрол и не позволява да бъдат нарушавани правата на гражданите.

Независимо от провежданите срещи и даваните от НБКСРС указания, някои оперативно-издирвателни структури и наблюдаващите прокурори продължават да допускат нарушения и пропуски на законовите изисквания при изготвяне на исканията за използване на СРС. Не са малко случаите, при които съдиите са постановили откази с повече от един мотив, посочвайки съответните пороци в изготвените искания за използване на СРС, в исканията за продължаване на срока на прилагане на СРС или в исканията за допълване с оперативен способ или с новооткрит комуникатор.

Установените през 2025 г. нарушения и пропуски при изготвяне на исканията са констатирани и при проверките в предходните години на органите по чл. 13 от ЗСРС и се изразяват в следното:

✓ *Изготвяне на искания от некомпетентен орган.*

При предоставяне на искания за използване на СРС от органи по чл. 13, ал. 1 от ЗСРС, съдиите установяват, че в представените им оперативни дела има данни за образувано ДП. В тези случаи са постановени откази, тъй като при образувано ДП компетентен орган да иска използване на СРС е наблюдаващият прокурор, съгласно разпоредбата на чл. 13, ал. 2 от ЗСРС.

✓ *Внасяне на искания пред некомпетентен орган.*

Най-голям брой откази по този показател са постановени по искания, в обстоятелствената част на които се сочат данни, че престъпленията са извършени на територията в различни съдебни райони. В някои искания е било посочено, че престъплението е довършено на територията на друг съдебен район.

Тези пропуски в обстоятелствената част на исканията са довели до невъзможност органът по чл. 15, ал. 1 от ЗСРС да прецени дали е компетентен да даде разрешение за използване на СРС, защото не е спазена териториалната компетентност на съда, пред който е внесено искането. Съдът следва да определи дали делото му е подсъдно единствено от представената налична оперативна информация.

Най-често такъв пропуск се допуска при изготвяне на искания за разкриване на престъпна дейност при условията на чл. 321 от НК, когато ОПГ действа на територията на различни съдебни райони. Както е посочвано и в предишни доклади на НБКСРС, за да се определи териториалната компетентност на органа по чл. 15 от ЗСРС, даващ разрешение за използване на СРС, е необходимо в искането да се посочва къде е образувана ОПГ, кой е организаторът, кой е ръководителят и каква е структурата ѝ. В изготвените искания следва да се описва по кой текст от НК се извършва вторичната престъпна дейност и съответно престъпната дейност на лицето, за което се иска поставяне под контрол. Следва да се посочва и каква е връзката между участниците в ОПГ.

✓ *Липса на пълно и изчерпателно посочване на фактите и обстоятелствата, даващи основание да се предполага, че се подготвя, извършва или е извършено тежко умишлено престъпление от изброените по чл. 3, ал. 1 от ЗСРС, които налагат използването на СРС.*

Най-голям брой откази съдиите са постановили поради неизпълнение на разпоредбата на чл. 14, ал. 1 от ЗСРС, а именно, че исканията са бланкетни или необосновани. В тях не се съдържат данни и фактически обстоятелства, разкрити в оперативното дело или досъдебното производство, които да представляват основание за даване на разрешение за експлоатация на СРС. В исканията не са посочени конкретни обстоятелства, че се подготвя, извършва или ще се извърши престъплението.

В няколко искания за използване на СРС, изготвени от наблюдаващ прокурор, не е направена разлика между първична и вторична престъпна дейност. Досъдебното производство е образувано за престъпление по чл. 321 от НК във връзка с текстове от Глава седма от Особената част на НК, като след запознаване с приложените по делото материали съдът е приел, че на органа по досъдебното производство са известни ръководителите и участниците в ОПГ, поради което е безпредметно да се разрешава използването на СРС по този текст

на закона за престъпното посегателство, извършено до образуване на досъдебното производство. А вторичните престъпни действия по Глава седма от Особената част на НК не попадат в обхвата на чл. 3, ал. 1 от ЗСРС.

✓ *Искания, изготвени на ранен етап от образуването на оперативното дело или досъдебното производство, което е дало основание за постановяване на откази.*

Не са изчерпани предвидените в закона традиционни способности за събиране на доказателства. В исканията не е защитена убедително тезата, че необходимите данни не могат да бъдат събрани по друг начин или че събирането им е съпроводено с изключителни трудности. От предоставените на съдията материали се установява, че предстои извършване на допълнителни действия – разпити на свидетели, претърсвания и изземвания и назначаване на експертизи.

✓ *Разминаване между описаната фактическа обстановка и посочения член от НК.*

При постъпване на такива искания органът по чл. 15 от ЗСРС постановява отказ за прилагане на СРС.

✓ *Посочване на състави от НК, които не попадат в разпоредбата на чл. 3, ал. 1 от ЗСРС, респ. чл. 172, ал. 2 от НПК.*

Независимо от даваните през годините от НБКСРС указания за стриктното спазване на законовите изисквания, и проведените работни срещи с органите по чл. 13, чл. 15 и чл. 20 от ЗСРС, на които са обсъждани проблеми, констатирани при изготвяне на исканията за използване на СРС, макар и в редки случаи, се посочват престъпни състави, за които не е допустимо използване на СРС.

Посочването на неясна или противоречива правна квалификация също е дало основание съдиите да постановяват откази за използване на СРС.

В отделни искания се посочват общи текстове от НК – органите по чл. 13 от ЗСРС следва да дават точна и ясна, съпоставима с фактическото изложение, правна квалификация на дейността, за чието разследване се иска използване на СРС, тъй като Наказателният кодекс предвижда множество различни хипотези на една правна норма.

✓ *Липса на данни за съпричастност на лицето, за което се иска използване на СРС към твърдяната престъпна дейност.*

Констатирани са случаи, че органи по чл. 13 от ЗСРС не посочват връзката на лицето, за което искат използване на СРС, с твърдяната престъпна дейност.

Това е дало основание на органите по чл. 15 от ЗСРС да постановяват откази за прилагане на СРС.

✓ *Липса на установъчни данни за обектите, спрямо които се иска използването на СРС.*

Констатирани са искания за допълване с новооткрити комуникатори, в които не са посочени данни, че телефонните номера, регистрирани на трети лица, се ползват от лицата, поставени под контрол.

В други искания не са индивидуализирани помещения, вещи или обекти, ползвани от контролираните лица, в които ще се прилага способът по чл. 8 от ЗСРС, както и не е посочен кой е техният собственик или ползвател.

Липсата на индивидуализация на обекта и описанието му по вид, предназначение, кой е неговият собственик или ползвател, когато е различен от собственика, е нарушение на изискванията на закона и на това основание съда отказва да разреши прилагането на исканите оперативни способности по чл. 6, чл. 8 и чл. 10 от ЗСРС.

✓ *Липсват мотиви за оперативните способности, които следва да се приложат.*

В някои случаи се констатира, че органите по чл. 13 от ЗСРС не мотивират исканите оперативни способности и какви резултати се очаква да бъдат постигнати с всеки от тях. Този пропуск е дал основание на съдиите да постановят пълни или частични откази за прилагането им.

✓ *В отделни искания за използване на СРС не се изпълнява изискването на чл. 14, ал. 1, т. 4 от ЗСРС за мотивиране продължителността на срока, за който се иска използването на СРС.*

Когато в изготвеното искане продължителността на срока за прилагане на СРС не е мотивиран, съдът постановява пълен отказ. Такива искания са изготвяни от органи по чл. 13, ал. 1 и ал. 2 от ЗСРС.

В искания-продължения не се обосновава в достатъчна степен продължителността на искания срок за прилагане на СРС и че той е достатъчен за събиране на необходимата информация. В тези случаи съдът разрешава по-кратък срок.

✓ *В искания за продължаване срока на прилагане на СРС не се посочват резултатите получени от приложените СРС по първоначалните искания.*

В искания за продължаване срока на прилагане на СРС не се съдържа изчерпателна информация, както за резултатите от приложените СРС, така и за връзката на придобитите данни с извършването на престъплението, за което е дадено разрешението за използване на СРС.

Когато органът по чл. 13 от ЗСРС иска да бъде разрешено продължаване срока на прилагане на СРС, в искането следва да се посочат пълно и изчерпателно получените резултати от прилагането на СРС, каквато е императивната разпоредбата на чл. 21, ал. 3 от ЗСРС. Резултатите трябва да бъдат представени в обобщен, аналитичен вид, без да бъдат дословно възпроизведени.

При непосочването на получени резултати съдиите приемат, че прилагането не е дало резултат и може да се направи извод, че такъв няма да се постигне с продължаване срока на прилагане, поради което постановяват отказ за прилагането на СРС.

Посочените нарушения на законовите изисквания са дали основание на органа по чл. 15 от ЗСРС да постанови пълни или частични откази за прилагане на СРС.

Някои от органите по чл. 13 от ЗСРС изцяло са преодолели допускането им, при други тези пропуски следва да бъдат коригирани. Изложените нарушения и пропуски са били констатирани при проверки от НБКРС и в предходни години.

Осъществяването на пряк контрол от съда и прилагащите структури, както и на последващ надзор от НБКРС, е довело до недопускане нарушения на процедурите по ЗСРС, респективно, до нарушаване правата и свободите на гражданите срещу неправомерно използване на СРС.

Европейски прокурор и европейски делегирани прокурори.

Европейският прокурор и европейските делегирани прокурори участват в производствата по дела от компетентност на Европейската прокуратура при разследване и предаване на съд по дела, свързани с престъпления против финансовите интереси на ЕС, свързани с измами, корупция изпиране на пари и трансгранични измами с данък добавена стойност.

През 2025 г. европейският прокурор не е изготвял искания за използване на СРС.

От ЕДПРБ са изготвени 38 искания за използване на СРС по отношение на 30 лица – 29 лица са по чл. 12, ал. 1, т. 1 от ЗСРС и 1 лице е по чл. 12, ал. 3 от ЗСРС. По 21 искания съдът е постановил откази. Не са изготвяни искания по процедура по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС.

Изготвените през 2025 г. исканията са за разследване на престъпления, попадащи в разпоредбата на чл. 3, ал. 1 от ЗСРС и са във връзка със следните престъпления: чл. 242, ал. 1 от НК, чл. 253 от НК, чл. 301, ал. 1 от НК, чл. 321, ал. 3, т. 2, вр. ал. 2, вр. чл. 255, ал. 3 от НК, чл. 321, ал. 2 и ал. 3, вр. чл. 248а, ал. 5 от НК и чл. 321 от НК. От приложените процедури са получени 10 изготвени ВДС, които са приобщени към съответните досъдебни производства.

През 2024 г. европейски делегирани прокурори са изготвили 81 искания за използване на СРС по отношение на 56 лица. Съдът е постановил 34 разрешения и 47 отказа. Отказите са по първоначални искания за използване на СРС. От приложените процедури са получени 13 изготвени ВДС, като всички са приобщени към досъдебни производства.

През 2023 г. са изготвени 42 искания за използване на СРС по отношение на 22 лица. Съдът е постановил 6 разрешения и 36 отказа за използване на СРС. Поискано е изготвянето на 3 броя ВДС, които са приложени към досъдебното производство.

Сравнителният анализ показва, че през 2025 г. е намалял броят на изготвените искания за използване на СРС, но процентното съотношение спрямо постановените откази продължава да бъде висок – над 55%. Съдът е отказал даването на разрешение за използване на СРС с мотиви, че не са използвани

всички традиционни способи за събиране на доказателства, и че в исканията за продължаване срока на прилагане на СРС не се посочват в пълна степен и изчерпателно, а само схематично, какви резултати са постигнати от приложените СРС.

Преодоляна е тенденцията съдът да се забавя при даване на разпореждане за унищожаване на информацията по чл. 25 от ЗСРС, която няма да послужи за изготвяне на ВДС.

Процедури по чл. 34н от ЗСРС

За предотвратяване и разследване на престъпления, изрично посочени във влязъл в сила международен договор, по който Република България е страна, могат да се използват СРС. Получените резултати могат да бъдат използвани както за целите на международната правна помощ, така и за целите на провеждано разследване на територията на Република България.

През 2025 г. от Върховна касационна прокуратура са изготвени 5 искания за използване на СРС по реда на чл. 34н от ЗСРС. Постановени са 4 разрешения и 1 отказ по искане за продължаване срока на прилагане на СРС.

През 2023 г. и 2024 г. не са изготвяни искания за провеждане на трансгранично наблюдение по молба за правна помощ от чужда държава.

Остава необходимостта от промяна в нормативната уредба, с цел усъвършенстване на законодателството ни чрез разписване на ясна и точна процедура за прилагане на СРС на територията на страната ни при получаване на искане от съответните органи от чужди държави за недопускане нарушаване на националното ни законодателство и същевременно да не се възпрепятства предотвратяването или разкриването на престъпление.

При извършване на комплексни проверки на дейността по ЗСРС в някои съдебни райони през 2025 г. бяха установени случаи по прилагане на СРС по реда на ЗЕЗР. Констатира се, че в някои искания не е посочен текстът по българския наказателен закон, за който се иска използване на СРС, каквото е изискването на закона.

Основен проблем при използването на СРС по молби за правна помощ и по ЕЗР е различното законодателство на отделните страни.

ОРГАНИ ПО ЧЛ.15. ОТ ЗСРС

2. Органи по чл. 15 от ЗСРС.

Исканията на компетентните органи-заявители се предоставят на органите по чл. 15, ал. 1 от ЗСРС (чл. 174 от НПК), които следва да се произнесат в законоустановен срок с мотивиран акт.

2.1. Разрешения

През 2025 г. при органите по чл. 15 от ЗСРС са постъпили общо 4318 искания за лица и обекти. От тях са постановени 3782 разрешения по първоначални искания и за продължаване на срока или за допълване на първоначалните искания с оперативен способ или с комуникатор⁵. Разпределението на разрешенията по съдилища е дадено в таблица 3.

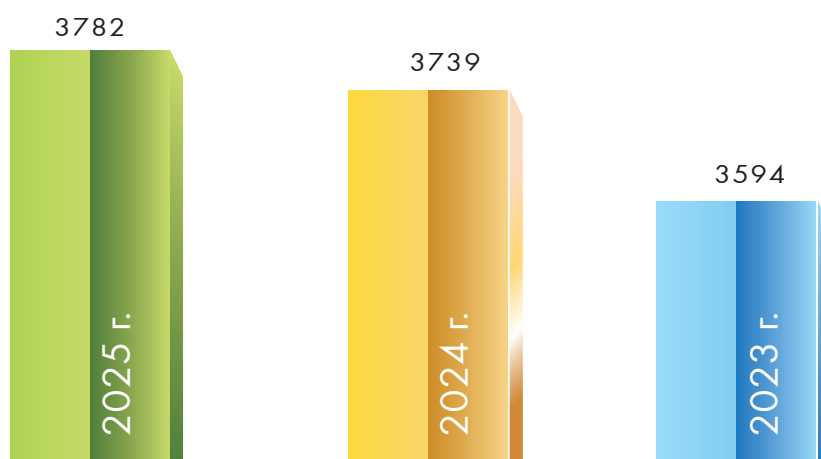
Таблица 3

Съд	Брой разрешения	Съд	Брой разрешения	Съд	Брой разрешения
СГС	756	ОС-Перник	95	ОС-Ловеч	28
ОС-Пловдив	395	ОС-Бургас	90	ОС-Добрич	27
ОС-Стара Загора	269	ОС-Ямбол	88	ОС-Монтана	21
ОС-Русе	200	ОС-Разград	85	ОС-Търговище	21
ОС-Благоевград	196	ОС-Сливен	80	ОС-Враца	18
ОС-Хасково	184	ОС-Видин	78	АС-София	13
ОС-Пазарджик	166	Софийски военен съд	58	ВоС-Сливен	9
ОС-Плевен	148	ОС-Габрово	55	ВоС-Пловдив	7
ОС-Велико Търново	137	ОС-Шумен	55	ВоАС	0
ОС-Варна	127	ОС-Силистра	52	ВКС	0
ОС-Кюстендил	124	ОС-Смолян	44		
ОС-София	119	ОС-Кърджали	37		

⁵ По данни на органите по чл. 15 от ЗСРС.

За сравнение през 2024 г. общият брой на исканията е бил 4513, а на разрешенията – 3739 по първоначални искания и за продължаване на срока или за допълване на първоначалните искания. През 2023 г. исканията са били 4340, а разрешенията – 3594 по първоначални искания и за продължаване на срока или за допълване на първоначалните искания. (фиг. 7)

фигура 7

Фиг. 7. Разрешения за използването на СРС за периода 2025 г. – 2023 г.

Видно от данните, броят на исканията през 2025 г. е намалял с 4,32 % спрямо броя на исканията през 2024 г. Броят на разрешенията се е увеличил 1,15 %, дължащо се на значително намаление на постановените откази.

Съгласно разпоредбата на чл. 15, ал. 4, т. 1 от ЗСРС, разрешението за използването на СРС за престъпления, осъществени от съдия, прокурор или следовател и за всички участници, включително и за лица и свидетели по чл. 12, ал. 2 и ал. 3 от ЗСРС, се дава от председателя на АС-София или изрично оправомощен от него заместник-председател, когато делото е подсъдно като първа инстанция на СГС. Във всички останали случаи разрешението се дава от председателя на ВоАС или изрично оправомощен негов заместник. През 2025 г. няма постъпили искания и давани разрешения от ВоАС.

През 2025 г. в АС-София са постъпили 17 искания за прилагане на СРС. Постановени 13 разрешения за 6 лица, от които двама са магистрати.

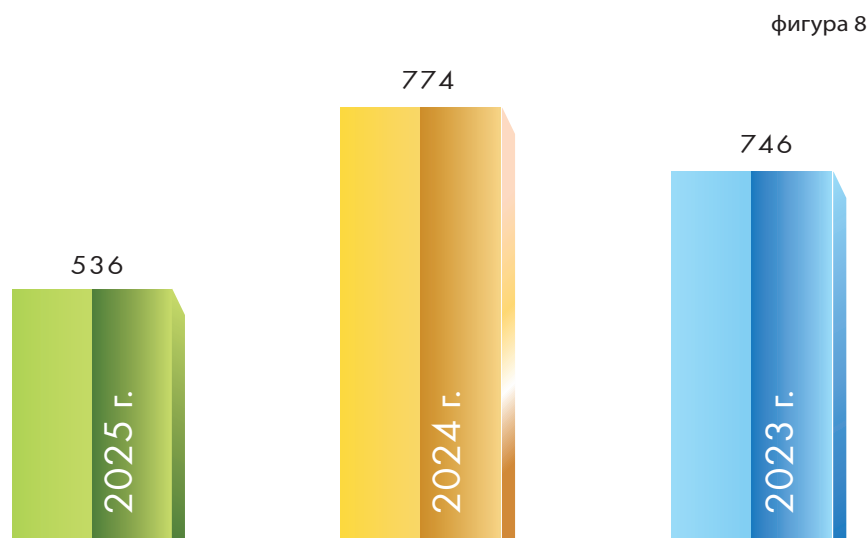
През 2024 г. в АС-София не са постъпвали искания за използване на СРС.

През 2023 г. в АС-София са постъпили 19 искания за прилагане на СРС. Постановени 13 разрешения за 11 лица, от които трима са магистрати.

Съгласно разпоредбата на чл. 15, ал. 4, т. 2 от ЗСРС, за предотвратяване, разкриване или разследване на тежки умишлени престъпления, извършени от председателя на АС-София, ВоАС и негов заместник, разрешението за използване на СРС се дава от заместник-председателя на ВКС, ръководещ Наказателната колегия. През 2025 г. няма постъпили искания и давани разрешения от ВКС.

2.2. Откази

През 2025 г. съдиите са постановили 536 отказа от общия брой искания за използване на СРС⁶ (през 2024 г. отказите са 774, през 2023 г. отказите са 746). (фиг. 8)

Фиг. 8. Откази за използването на СРС за периода 2025 г. – 2023 г.

Разпределението на отказите по съдилища е дадено в таблица 4.

⁶ По данни на органите по чл. 15 от ЗСРС.

Таблица 4

Съд	Брой откази	Съд	Брой откази	Съд	Брой откази
СГС	226	ОС-Добрич	7	ОС-Силистра	0
ОС-Бургас	56	ОС-Разград	6	ОС-Сливен	0
ОС-Пловдив	54	ОС-Монтана	5	ОС-Смолян	0
ОС-Благоевград	29	ОС-Велико Търново	4	ОС-Стара Загора	0
ОС-Враца	25	ОС-Пазарджик	4	ОС-Шумен	0
ОС-София	23	АС-София	4	ОС-Ямбол	0
ОС-Плевен	19	ОС-Кърджали	3	ВоС-Сливен	0
ОС-Хасково	18	ОС-Габрово	1	ВоС-Пловдив	0
ОС-Варна	16	ОС-Ловеч	1	ВоАС	0
ОС-Перник	13	ОС-Търговище	1	ВКС	0
ОС-Русе	11	ОС-Видин	0		
Софийски военен съд	10	ОС-Кюстендил	0		

За 2025 г. и в сравнение с предходни периоди относителният дял по заявители на постановените откази спрямо изготвените от тях искания е даден в таблица 5.

Таблица 5:

Структура	Откази, в проценти (%)		
	2025 г.	2024 г.	2023 г.
ЕДПРБ	55,26	58,02	85,71
ДАНС	17,77	21,18	26,75
Прокуратура	14,79	16,39	21,04
МВР	9,78	14,80	12,90
КПК	20,83	0	19,35
СВР	-	-	33,33
СВП-МО	13,51	9,09	0

През 2025 г. съдиите, упражнявайки правомощието си, свързано с контрол за законосъобразността на процедурите по ЗСРС, са постановили и 235 акта, в които частично са отказали прилагането на СРС по отношение на отделни оперативни способности, комуникатори и състави на престъпления, непопадащи в чл. 3, ал. 1 от ЗСРС, или са намалили поисканите срокове за прилагане на СРС.

2.3. Анализ на резултатите от извършения надзор на процедурите по ЗСРС

В резултат на осъществените комплексни проверки Националното бюро констатира както добри практики, така и отделни пропуски при произнасянето на органите по чл. 15 от ЗСРС.

Установено е, че съдебният контрол при произнасянето по искания за използване на СРС е завишен, като са уеднаквени практиките и се прилагат единни критерии, а именно:

- ✓ приспадат се сроковете за използване на СРС в последващи искания по установеното вече лице, когато преди това е била приложена процедурата по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС;
- ✓ съдите изискват от заявителите да им бъде представяно постановлението за продължаване срока на разследване по образуваното ДП, по което искат използване на СРС;
- ✓ от съдиите се постановяват откази при дублиране прилагането на СРС, когато за същото лице и същото деяние вече е дадено разрешение на друг орган от същия съдебен район;
- ✓ постановяване на откази, когато на съдията не са предоставени доказателства чия собственост са или от кого се ползват посочените в искането комуникатори за прилагане на способа по чл. 6 от ЗСРС или не са индивидуализирани помещенията и обектите за прилагане на способите чл. 8, чл. 9 и чл. 10 от ЗСРС;
- ✓ в исканията се прави добра мотивировка на оперативните способности, в т.ч. какви резултати се очаква да бъдат постигнати при прилагането на всеки от тях, като за немотивираните способности съдиите постановяват частични откази;

- ✓ от заявителите се изисква да спазват изискването на закона за мотивиране на продължителността на сроковете;
- ✓ съдиите изискват от заявителите по чл. 13, ал. 1 от ЗСРС да декларират, че няма образувано ДП;
- ✓ в повечето съдебни райони съдиите изискват да се изготвят подробни доклади, като в тях се отразяват в аналитичен вид какъв е резултата от прилагането на СРС, приложените оперативни способности, кои способности не са били прилагани, както и причините за това.

През 2025 г. бяха установени отделни съществени пропуски при произнасяне по исканията за използване на СРС. В тези случаи прилагането не е разпоредено от органа по чл. 16 от ЗСРС, а дадените разрешения са били отменени или постановените актове са били изменени с оглед отстраняване на констатираните несъответствия. Пропуските се изразяват в следното:

- ✓ дадени са разрешения за използване на СРС за предотвратяване или разкриване на престъпления, които не са тежки по смисъла на чл. 93, т. 7 от НК и не попадат в обхвата на чл. 3, ал. 1 от ЗСРС;
- ✓ дадени са разрешения, в които е надвишен поисканият от заявителите срок за прилагане на СРС;
- ✓ разминаване на правната квалификация в искането и разрешението;
- ✓ произнасяне извън направеното искане – дадено е разрешение за прилагане и на оперативни способности, които не са поискани от заявителя.

Констатирани са и следните пропуски при произнасяне по исканията за използване на СРС:

- ✓ допускане на явни фактически грешки при изписване на ЕГН на лицата и при изписване на комуникатори;
- ✓ даване на разрешения, когато в искания за използване на СРС за установяване ползвателите на обекти (процедура по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС) са посочени необосновано голям брой комуникатори;
- ✓ в отделни съдебни райони продължава практиката да се изисква от чл. 13, ал. 1 от ЗСРС, да уведомяват съдията, дал разрешението

за използване на СРС, и да искат от него разпореждане на основание чл. 175, ал. 7 от НПК за унищожаване на информацията по чл. 25 от ЗСРС;

✓ продължава практиката за непроизнасяне в 48-часовия срок по чл. 15, ал. 1 от ЗСРС;

✓ констатирани са и случаи за оставяне на искания за използване на СРС „без разглеждане“ или „без уважение“ вместо да бъдат постановявани откази по тях, каквото е изискването на закона.

ОРГАНИ ПО ЧЛ.20. ОТ ЗСРС

3. Органи по чл. 20 от ЗСРС.

Съгласно чл. 20 от ЗСРС, специалните разузнавателни средства се осигуряват и прилагат единствено от Държавна агенция „Технически операции“, специализирана дирекция „Технически операции“ при Държавна агенция „Национална сигурност“ и от Министерството на вътрешните работи – по отношение на способите по чл. 10б и чл. 10в от закона, и за способа по чл. 10а в случаите на използване на служител под прикритие. Държавна агенция „Разузнаване“ и Служба „Военно разузнаване“ могат да притежават и прилагат СРС в рамките на предоставената им от закона компетентност.

През 2025 г. ДАТО е приложила 5719 оперативни способа по отношение на 2176 лица и 67 процедури по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС. В сравнение, през 2024 г. ДАТО е приложила 5564 оперативни способа по отношение на 2220 лица и 44 процедури по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС, а през 2023 г. – 5225 оперативни способа по отношение на 2261 лица и 60 процедури по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС.

Специализираната дирекция „Технически операции“ на ДАНС е приложила 522 оперативни способа по отношение на 266 лица и една процедура по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС. В сравнение, през 2024 г. броят на приложените оперативни способности е 480 по отношение на 190 лица и една процедура по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС, а през 2023 г. – 488 оперативни способности по отношение на 232 лица и една процедура по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС.

Чрез служител под прикритие от МВР са приложени 39 оперативни способа по чл. 10б и чл. 10в от ЗСРС по отношение на 22 лица. В сравнение, през 2024 г. са приложени 31 оперативни способа спрямо 21 лица, а през 2023 г. – 21 оперативни способа спрямо 15 лица.

През 2025 г. СВР и ДАР не са прилагали СРС.

3.1. Оперативни способности

През 2025 г. са приложени общо 6280 оперативни способа при използване на СРС (при 6095 през 2024 г. и 5749 през 2023 г.). Приложените през отчетния период способности представляват 55,09 % от общия брой разрешени оперативни способности. За сравнение, този показател е възлизал на 54,41 % през 2024 г. и 52,24 % през 2023 г.

Броят на оперативните способности (разрешени/приложени) по видове е както следва:

✓ чл. 5 от ЗСРС (наблюдение) – 3381 (при 3329 за 2024 г. и 3230 за 2023 г.), като са приложени 1267 (при 1230 за 2024 г. и 1079 за 2023 г.);

✓ чл. 6 от ЗСРС (подслушване) – 3562 (при 3506 за 2024 г. и 3453 за 2023 г.), като са приложени 3551 (при 3485 за 2024 г. и 3441 за 2023 г.);

✓ чл. 7 от ЗСРС (проследяване) – 3374 (при 3331 за 2024 г. и 3238 за 2023 г.), като са приложени 1253 (при 1208 за 2024 г. и 1072 за 2023 г.);

✓ чл. 8 от ЗСРС (проникване) – 420 (при 401 за 2024 г. и 416 за 2023 г.), като са приложени 108 (при 72 за 2024 г. и 65 за 2023 г.);

✓ чл. 9 от ЗСРС (белязване) – 129 (при 131 за 2024 г. и 201 за 2023 г.), като са приложени 19 (при 19 за 2024 г. и 26 за 2023 г.);

✓ чл. 10 от ЗСРС (проверка на кореспонденцията) – 435 (при 365 за 2024 г. и 379 за 2023 г.), като са приложени 43 (при 30 за 2024 г. и 30 за 2023 г.);

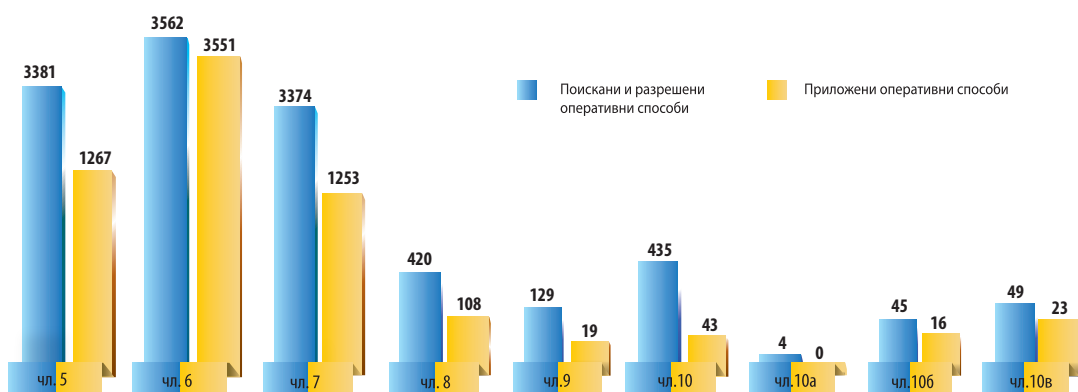
✓ чл. 10а от ЗСРС (контролирана доставка) – 4 (при 10 за 2024 г. и 9 за 2023 г.), като са приложени 0 (при 0 за 2024 г. и 0 за 2023 г.);

✓ чл. 10б от ЗСРС (доверителна сделка) – 45 (при 64 за 2024 г. и 38 за 2023 г.), като са приложени 16 (при 20 за 2024 г. и 15 за 2023 г.);

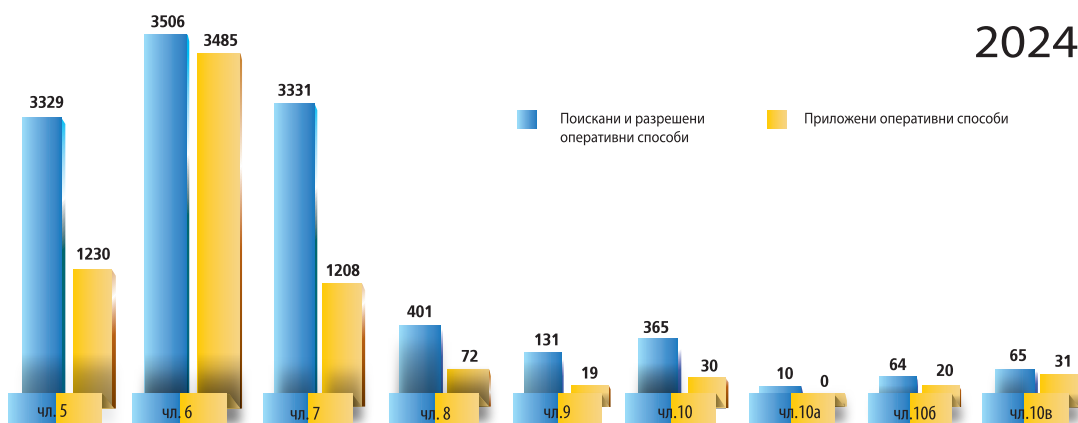
✓ чл. 10в от ЗСРС (служител под прикритие) – 49 (при 65 за 2024 г. и 40 за 2023 г.), като са приложени 23 (при 31 за 2024 г. и 21 за 2023 г.).

фигура 9

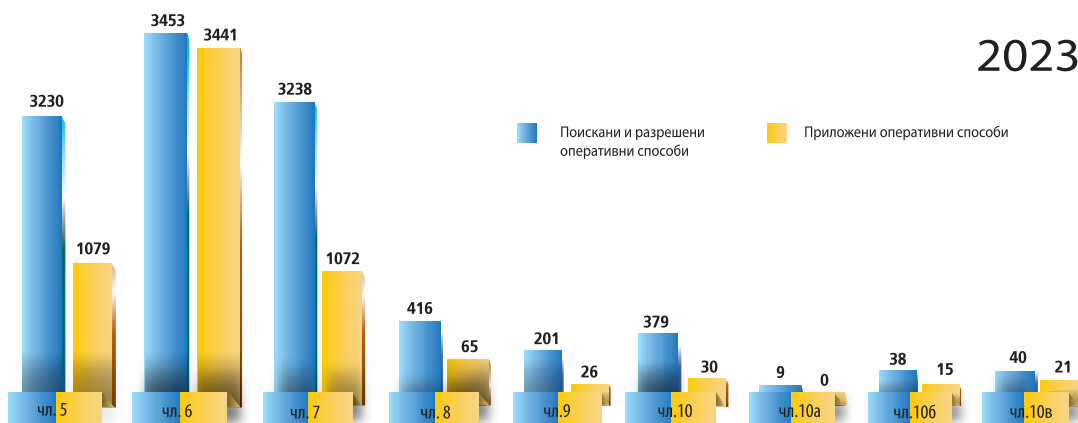
2025

2024

2023

Фиг. 9. Разрешени и приложени оперативни способности за периода 2025 г. – 2023 г.

Анализът на обобщените данни показва, че и през 2025 г. най-висок остава относителният дял на приложените спрямо разрешените оперативни способности по чл. 6 от ЗСРС – 99,69 % (при 99,40 % през 2024 г. и 99,65 % през 2023 г.). По-нисък е процентът на приложените способности по чл. 5 и чл. 7 от ЗСРС – съответно 37,47 % и 37,14 % (при 36,95 % и 36,27 % през 2024 г., и 33,41 % и 33,11 % през 2023 г.). Най-нисък остава процентът на приложените способности по чл. 8, чл. 9 и чл. 10 от ЗСРС – съответно 25,71 %, 14,73 % и 9,89 % (при 17,96 %, 14,50 % и 8,22 % през 2024 г., и 15,63 %, 12,94 % и 7,92 % през 2023 г.).

Прилагането на оперативните способности предполага засилена координация и ефективно взаимодействие между органите по чл. 13 и чл. 20 от ЗСРС, както и наличие на конкретна оперативна необходимост и условия за тяхното използване.

Националното бюро констатира продължаваща практика в исканията за използване на СРС да не се мотивира в достатъчна степен необходимостта от прилагането на всеки конкретен оперативен способ, както и резултатът, който се цели чрез неговото използване.

В тази връзка НБКСРС е давало указания към заявителите в исканията за използване на СРС да се излагат конкретни мотиви относно необходимостта от прилагането на всеки отделен оперативен способ.

3.2. Случаи, при които не е започнало прилагане на СРС

В хода на извършените през 2025 г. комплексни проверки бяха установени случаи на несъответствие между датите за начало и край на прилагане на СРС, посочени в исканията на органите по чл. 13 от ЗСРС, и тези, съдържащи се в разпорежданията на органите по чл. 15 от ЗСРС.

Констатираха се и случаи, при които исканията постъпват в прилагашите структури след датата, определена като начало на прилагането в съдебния акт.

В случаите, при които срокът, определен в съдебния акт, е по-кратък от поискания, органът по чл. 20 от ЗСРС е прилагал СРС съобразно постановеното съдебно разрешение.

В едно искане е поискан срок в съответствие с чл. 21, ал. 2, т. 3 от ЗСРС, а органът по чл. 15 от ЗСРС е разрешил по-дълъг срок. Когато разрешеният срок

надвишава поискания, органът по чл. 20 от ЗСРС уведомява органите по чл. 13 и чл. 15 от ЗСРС за констатираното несъответствие, като изразява становище, че съдът не разполага с правна възможност да разрешава срок, по-дълъг от изрично поискания. Специални разузнавателни средства се прилагат в рамките на законоустановените срокове.

Установени са случаи, при които в ДАТО не е започнало прилагане на СРС по реда на чл. 22, ал. 3, т. 2 от ЗСРС поради допуснати явни фактически грешки в исканията или разрешенията за използване на СРС. Най-често констатираните неточности са свързани с неправилно изписване на имената на лицата, единния граждански номер или номера на използвания комуникатор.

Несъответствия и процесуални пропуски, които са били причина да не започне прилагане на СРС:

- ✓ несъответствие между престъплението, за което е поискано използването на СРС, и престъплението, за което е дадено разрешение.

След уведомяване от страна на органа по чл. 20 от ЗСРС съдията е коригирал съдебния акт и е разпоредено прилагането на СРС.

- ✓ несъответствие между оперативните способности, посочени в искането на органа по чл. 13 от ЗСРС, и разрешените от органа по чл. 15 от ЗСРС.

След уведомяване от страна на органа по чл. 20 от ЗСРС съдията е коригирал съдебния си акт.

- ✓ произнасяне на органа по чл. 15 от ЗСРС извън предмета на направеното искане, като е разрешено използването на СРС за престъпления, различни от заявените от органа по чл. 13 от ЗСРС.

В тези случаи органът по чл. 20 от ЗСРС е уведомил органа по чл. 15 от ЗСРС, че СРС ще бъдат прилагани единствено по отношение на престъпленията, поискани от органа по чл. 13 от ЗСРС и разрешени от органа по чл. 15 от ЗСРС.

- ✓ непосочване или непълно посочване на мястото на прилагане на СРС при искания за използване на оперативния способ по чл. 8 от ЗСРС.

В тези случаи органът по чл. 20 от ЗСРС е уведомявал органите по чл. 13 и

чл. 15 от ЗСРС, че прилагането на СРС по отношение на помещение и/или обект изисква в искането и в съответното разрешение изрично да бъде индивидуализирано конкретното място, по отношение на което следва да бъде приложен способът „проникване“.

✓ постъпили искания за използване на СРС по отношение на конкретен адрес, без да е поискано и/или разрешено прилагане на способа по чл. 8 от ЗСРС.

В тези случаи органът по чл. 20 от ЗСРС е уведомявал органите по чл. 13 и чл. 15 от ЗСРС, че прилагането на СРС по отношение на адрес изисква както в искането, така и в съдебното разпореждане изрично да бъде посочен и способът „проникване“ по чл. 8 от ЗСРС.

✓ случаи, при които е поискано прилагане на СРС по отношение на няколко комуникатора, а в съдебното разрешение е използван терминът „комуникатор“ в единствено число.

В тези случаи е налице явна фактическа грешка, тъй като от съдебния акт не може да бъде установено по недвусмислен начин за кой конкретен комуникатор е разрешено прилагането на способа по чл. 6 от ЗСРС. До отстраняване на неяснотата органът по чл. 20 от ЗСРС е започвал прилагане на СРС единствено по отношение на лицето и оперативните способности, по отношение на които липсва неопределеност. След постановяване на допълнително разпореждане от органа по чл. 15 от ЗСРС, органът по чл. 16 от ЗСРС е разпореждал прилагане на СРС и по отношение на конкретно индивидуализираните комуникатори.

През 2025 г. в СДТО на ДАНС не са постъпвали искания и разрешения за използване на СРС, които да са давали основание на органа по чл. 16, ал. 2 от ЗСРС – председателя на ДАНС или писмено оправомощен от него заместник-председател, да откаже да разпорежи започване прилагането на СРС.

В МВР също не са постъпвали искания и разрешения, които да са дали основание на органа по чл. 16, ал. 4 от ЗСРС – главния секретар или писмено оправомощен от него заместник главен секретар, да откаже да разпорежи започване прилагането на СРС.

3.3. Анализ на резултатите от извършения надзор на процедурите по ЗСРС

Органът по чл. 20 от ЗСРС следи за стриктно спазване на закона и при необходимост своевременно уведомява органите по чл. 13 и чл. 15 от ЗСРС, с оглед предприемане на действия по компетентност.

Изпълнявайки стриктно своите задължения, прилагащата структура спазва изискванията на чл. 33, ал. 3 от ЗАдв., което представлява съществена гаранция за защита правата и законните интереси на гражданите.

РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА СРС

III. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА СРС, СЪХРАНЯВАНЕ И УНИЩОЖАВАНЕ НА ПРИДОБИТАТА ИНФОРМАЦИЯ

1. Веществени доказателствени средства.

По искания за използване на СРС, изготвени през 2025 г., са постъпили общо 930 искания за изготвяне на ВДС, включително 20 искания за разпит на служители под прикритие. За сравнение, през 2024 г. са постъпили общо 891 искания за изготвяне на ВДС и 31 искания за разпит на служители под прикритие, а през 2023 г. са постъпили общо 921 искания за изготвяне на ВДС и 16 искания за разпит на служители под прикритие.

По приложените от ДАТО през 2025 г. общо 2198 процедури по отношение на лица и обекти по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС заявителите са поискали изготвянето на 818 броя ВДС. През 2024 г. ДАТО е приложила общо 2264 процедури по отношение на лица и обекти по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС, като са били поискани 781 броя ВДС, а през 2023 г. по приложени общо 2321 процедури по отношение на лица и обекти по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС са били поискани 804 броя ВДС.

По приложените от СДТО на ДАНС през 2025 г. общо 227 процедури по отношение на лица и обекти по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС са поискани 92 броя ВДС. За сравнение, през 2024 г. СДТО на ДАНС е приложила 191 процедури, като са били поискани 79 броя ВДС, а през 2023 г. от 187 приложени процедури по отношение на лица и обекти по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС е поискано изготвянето на 101 броя ВДС.

В качеството си на орган по чл. 20, ал. 1, т. 3 от ЗСРС, МВР е приложило 39 оперативни способа по чл. 10б и чл. 10в от ЗСРС по отношение на 22 лица. Поискани са 20 разпита на служители под прикритие пред съдия. През 2024 г. са приложени 51 оперативни способа по чл. 10б и чл. 10в от ЗСРС спрямо 21 лица, като са изготвени 31 протокола от проведени разпити пред съдия. През 2023 г. са приложени 36 оперативни способа по чл. 10б и чл. 10в от ЗСРС спрямо 15 лица, като са изготвени 16 протокола от проведени разпити пред съдия.

Съотношението между броя на приложените оперативни способи и изготвените ВДС, в това число проведените разпити пред съдия, дават следните резултати в процентно отношение: ДАТО 37,22% през 2025 г. (34,50% през 2024 г. и 34,64% през 2023 г.), СДТО на ДАНС 40,53% за

2025 г. (41,36% за 2024 г. и 54,01% за 2023 г.), МВР 51,28% за 2025 г. (60,78% за 2024 г. и 44,44% за 2023 г.).

Резултатите показват увеличаване броя на изготвените от прилагашите структури през 2025 г. ВДС в сравнение с 2024 г. и 2023 г., като спад се установява при МВР на проведените разпити пред съдия в сравнение с 2024 г.

През 2025 г. органите по чл. 20 от ЗСРС са изготвили общо 1187 броя ВДС, от които 726 по искания, постъпили през 2025 г., а 461 броя ВДС са по искания от предходни години. През 2024 г. са изготвили общо 1067 броя ВДС, а през 2023 г. – 1096 броя ВДС.

Съотношението между броя на исканията за изготвяне на ВДС и броя на лицата, чиито основни права са били временно ограничени чрез прилагане на СРС, включително по исканията по чл. 12, ал. 1, т. 4 от ЗСРС, възлиза на 36,25 %. За сравнение, през 2024 г. този показател е бил 35,30 %, а през 2023 г. е 36,06 %.

Въз основа на анализа на статистическите данни, предоставени от органите по чл. 20 от ЗСРС, може да се направи обоснован извод за наличие на тенденция за запазване ефективността при прилагането на СРС с оглед събирането на годни доказателства в хода на разследването на престъпления. Според НБКРС, това се дължи както на намаления брой приложени процедури, така и на по-прецизната преценка от страна на заявителите относно случаите, в които се налага изготвяне на ВДС за доказване на конкретни престъпни деяния.

Следва да се отчете и обстоятелството, че при дейностите, свързани със защита на националната сигурност, резултатът от използването на СРС невинаги се изразява в изготвянето на ВДС, а често е свързан с придобиването на оперативно значима информация.

И през 2025 г. са констатирани случаи на неприобщени ВДС към досъдебни производства, които се съхраняват от органите по чл. 13, ал. 1 от ЗСРС. Националното бюро е давало указания за стриктно спазване разпоредбата на чл. 31, ал. 2 от ЗСРС, съгласно която изготвените ВДС следва да се съхраняват от съответния орган на съдебната власт.

Налице са случаи, при които в хода на изготвянето на ВДС е отпаднала необходимостта от неговото използване като доказателство в наказателния процес поради прекратяване на досъдебното производство или сключване на споразумение.

Според НБКРС, при отпадане необходимостта от изготвяне на ВДС, органът по чл. 13 от ЗСРС следва незабавно да уведоми органа по чл. 20 от ЗСРС.

Изготвените и изпратени на съдията, разрешил прилагането на СРС, екземпляри от ВДС се съхраняват в органите по чл. 15 от ЗСРС за неопределен срок и не подлежат на унищожаване.

2. Унищожаване на информацията, непослужила за изготвяне на ВДС.

Съгласно разпоредбата на чл. 31, ал. 3 от ЗСРС информацията по чл. 24 от закона, която не е използвана за изготвяне на ВДС, както и информацията по чл. 25 от ЗСРС, независимо дали представлява класифицирана информация, подлежат на унищожаване от структурите по чл. 13 и чл. 20, ал. 1 от ЗСРС в 10-дневен срок от прекратяване прилагането на специалните разузнавателни средства. Унищожаването се извършва от тричленна комисия, определена със заповед на ръководителя на съответната структура, за което се съставя протокол.

Неспазването на тези изисквания създава предпоставки за използване на придобитата чрез СРС информация извън законоустановеното ѝ предназначение, а именно – за предотвратяване, разкриване и доказване на престъпления, съгласно чл. 32 от ЗСРС.

В хода на извършена проверка в структура на МВР е констатиран случай, при който е установено наличие на документи, получени на основание чл. 25, ал. 1 от ЗСРС, съдържащи резултати от прилагане на СРС. Същите е следвало да бъдат унищожени по реда на чл. 31, ал. 3 от закона. Наличен е протокол, в който е удостоверено унищожаването на информацията, съдържаща се върху оптични и хартиени носители. При проверката е установено, че хартиените носители не са унищожени, а са приложени към оперативното дело. Унищожени са оптичните носители и придружителните писма.

В тази връзка, на основание чл. 34е, ал. 5 от ЗСРС, Националното бюро сезира ръководството на МВР за предприемане на действия по компетентност. За установеното нарушение ще бъде сезирана и Прокуратурата на Република България.

Констатирани са единични случаи на неизготвяне на протоколи или забавяне при унищожаването на информацията по чл. 25 от ЗСРС, като основните причини за това са:

- ✓ изготвяне на допълнителни протоколи извън срока по чл. 31, ал. 3 от ЗСРС поради последващо постъпване на информацията по чл. 25 от ЗСРС;
- ✓ забавяне при постановяване на разпореждания по реда на чл. 175, ал. 7 от НПК за унищожаване на информацията по чл. 25 от ЗСРС.

Следва да се отбележи, че в разпоредбата на чл. 175, ал. 7, изречение второ от НПК не е предвиден срок, в който съдията, разрешил прилагането на СРС, следва да постанови разпореждане за унищожаване на информацията, която не е послужила за изготвяне на ВДС.

През отчетния период се наблюдава съществено намаляване на случаите, при които наблюдаващ прокурор е поискал в законоустановения 10-дневен срок постановяване на разпореждане за унищожаване на информацията по чл. 25 от ЗСРС, а съдът се е произнесъл след изтичането на този срок.

3. Изготвяне на доклад до органа по чл. 15 от ЗСРС.

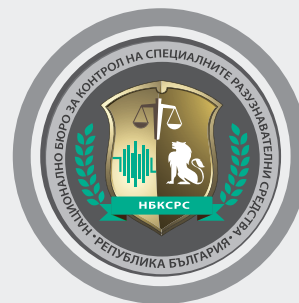
Съгласно разпоредбата на чл. 29, ал. 7 от ЗСРС, в едномесечен срок от прекратяване прилагането на СРС, органът по чл. 13, ал. 1 – 4 от ЗСРС е длъжен да представи доклад на съдията, разрешил използването на СРС. Докладът следва да съдържа данни относно вида на приложените СРС, началния и крайния момент на тяхното прилагане, изготвянето на ВДС, както и информацията относно унищожаването на събраните данни.

В хода на извършените проверки бе установено, че в преобладаващата част от случаите изготвените доклади са подробни и съдържат не само изискуемите по закон реквизити, но и допълнителна информация относно поисканите и приложените оперативни способности, постигнатите резултати, както и причините за неприложените оперативни способности.

Изготвянето на подробен доклад дава възможност за осъществяване на пълноценен последващ контрол от страна на органа по чл. 15 от ЗСРС относно законосъобразността на процедурите по прилагане на СРС.

Констатирани са случаи в органи по чл. 13 от ЗСРС, при които докладите до съдията, дал разрешение за използване на СРС, са изготвени непосредствено след прекратяване прилагането и не съдържат данни за унищожената информацията по чл. 24 от ЗСРС, която не е послужила за изготвяне на ВДС.

Националното бюро не подкрепя подобна практика и в хода на проверките е давало указания за стриктно и коректно изготвяне на докладите, в съответствие с изискванията на закона.

ЗАЩИТА ПРАВТА И СВОБОДИТЕ НА ГРАЖДАНИТЕ

IV. ЗАЩИТА ПРАВАТА И СВОБОДИТЕ НА ГРАЖДАНИТЕ СРЕЩУ НЕЗАКОНОСЪОБРАЗНО ПРИЛАГАНЕ НА СРС

Съгласно чл. 34ж, ал. 1 от ЗСРС НБКСРС уведомява служебно гражданите, когато спрямо тях са били прилагани неправомерно СРС. Законодателят е предвидил изключение от тази разпоредба и гражданите не се уведомяват, когато има опасност да не се постигнат целите на закона (чл. 3 и чл. 4 от ЗСРС), да бъдат разкрити оперативните способности или техническите средства, както и когато това ще създаде опасност за служителя под прикритие или на негови близки.

Официалното уведомяване на гражданите от страна на Националното бюро за установено неправомерно прилагане на СРС е основание същите да подадат иск по реда на ЗОДОВ.

От извършените проверки през 2025 г. няма установени случаи на неправомерно прилагане на СРС.

1. Сигнали за незаконосъобразно прилагане на СРС.

В ЗСРС не е предвидена процедура за работа на НБКСРС по сигнали на граждани за извършване на проверка за неправомерно прилагане на СРС. С цел защита правата и свободите на гражданите, гарантирани от Конституцията на Република България, Националното бюро е разработило „Вътрешни правила за работа на НБКСРС по сигнали на неправомерно прилагане на специални разузнавателни средства“ и образец на бланка за подаване на сигнал, публикуван на интернет страницата на НБКСРС на адрес: www.nbksrs.bg, в Раздел „Сигнали по ЗСРС“, подраздел „Документи“ – „Работа по сигнали“, както и достъпна информация относно уведомителния режим при установяване на неправомерно използване и прилагане на СРС спрямо граждани.

Съгласно чл. 8, ал. 1, т. 9 от Правилника за дейността на НБКСРС и неговата администрация (обн. ДВ, бр. 77 от 04.10.2016 г.), Националното бюро извършва проверки по постъпили мотивирани сигнали от граждани за незаконосъобразно прилагане на СРС спрямо тях и при самосезиране.

Предстои изменение и допълнение на Вътрешните правила за работа на

НБКРС по сигнали за неправомерно прилагане на специални разузнавателни средства и въвеждане на електронна форма за подаване на сигнали чрез сайта на НБКРС – с помощта на електронна бланка.

През 2025 година в НБКРС са постъпили 49 сигнала от граждани с твърдения, че спрямо тях са прилагани неправомерно СРС.

Всички постъпили сигнали са разгледани на заседания на НБКРС. По 6 сигнала проверките са приключени през 2026 г.

От извършените проверки през 2025 г. няма установени случаи на неправомерно прилагане на СРС. През 2024 г. не са установени случаи на неправомерност на процедурите по ЗСРС. През 2023 г. от извършените проверки се установи 1 случай на неправомерно прилагане на СРС.

2. Производства по реда на ЗОДОВ и ЗДОИ.

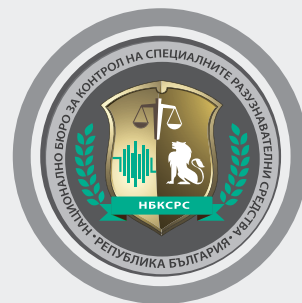
Производства по ЗОДОВ

С редакцията на чл. 2, ал. 1, т. 7 (ДВ, бр. 17 от 2009 г.) от ЗОДОВ се допълни отговорността на държавата за вредите, причинени на гражданите от разследващите органи, прокуратурата или съда при незаконосъобразно използване на СРС. Неправомерното използване на СРС засяга граждански права, които се ползват с конституционна защита и международно признание (чл. 8 от КЗПЧОС).

Съгласно чл. 7 от КРБ, държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Предвидената отговорност е на отделните органи на изпълнителната и съдебната власт, а не на отделните длъжностни лица. ЗОДОВ е едно от средствата за защита на предоставените от Конституцията права. Той е и едно от вътрешноправните средства за защита по смисъла на чл. 35, § 1 от КЗПЧОС. По ЗОДОВ държавата носи обективна отговорност за незаконно причинени вреди от дейността на правозащитните органи. Според чл. 4 от ЗОДОВ държавата дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице.

Производства по ЗДОИ

Националното бюро, като държавен орган, е задължен субект да предоставя информация за извършваната от него дейност, съгласно разпоредбата на чл. 3, ал. 1 от ЗДОИ. През 2025 г. са постъпили по електронен път две заявления за достъп до обществена информация, по които е предоставен пълен достъп до исканата информация. Не са възникнали основания за отказ от предоставяне на достъп до обществена информация. Не са постъпвали жалби срещу решенията, издадени от НБКРС по реда на ЗДОИ.

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРЖАВНИ ОРГАНИ И ИНСТИТУЦИИ

V. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРЖАВНИ ОРГАНИ И ИНСТИТУЦИИ

Националното бюро ежегодно организира и провежда работни срещи с представители на органите, участващи в процедурите по прилагане на специални разузнавателни средства.

Основната цел на тези срещи е обмен на добри практики, насочени към повишаване законосъобразността и ефективността на процедурите, както и представяне и обсъждане на констатираните от НБКРС проблеми, пропуски и нарушения при прилагането на ЗСРС, които създават предпоставки за неправомерно ограничаване правата на гражданите.

В резултат на установената добра комуникация и изпълнението на взетите решения в рамките на проведените съвместни срещи с органите по чл. 13, чл. 15 и чл. 20 от ЗСРС значителна част от установените през годините пропуски и различия в практиката са преодолени. Наблюдава се съществено повишаване на съдебния контрол върху използването и прилагането на СРС, както и устойчива тенденция към повишаване на стандартите, прилагани от съдиите при разрешаване използването на специални разузнавателни средства.

През 2025 г. Националното бюро организира работна среща с представители на Върховния касационен съд, Върховна касационна прокуратура, Софийска градска прокуратура и Софийски градски съд, на която бяха обсъдени проблеми, които могат да възникнат при използването на СРС при постъпване на ЕЗР, както и да се намерят общи решения за преодоляването им. Поводът за срещата са случаите, които НБКРС е установило в хода на комплексните проверки на процедурите по ЗСРС. Бяха представени конкретни казуси при извършени комплексни проверки на процедурите по ЗСРС при получени и признати за изпълнение ЕЗР. Необходимо е да се организира обучение на прокурорите и да се създаде механизъм за координацията им по процедурите по ЗСРС при получена ЕЗР.

През 2025 г. беше проведена и междуведомствена работна среща с представители на Прокуратурата на Република България, Администрацията на европейските делегирани прокурори, МВР, ДАНС, ДАР, СВР и СВП към Министерството на отбраната. В рамките на срещата бяха обсъдени въпроси, свързани със съхраняването и унищожаването на документите по чл. 31, ал. 5 от ЗСРС и на ВДС, с цел изработване на общ подход за преодоляване на установените практически проблеми.

В резултат на проведената дискусия участниците в работната среща постигнаха съгласие по следните основни въпроси:

✓ исканията, разрешенията и останалите документи по чл. 31, ал. 5 от ЗСРС следва да се съхраняват до създаването на законов ред за унищожаването им;

✓ всички ВДС, изготвени по искане на органи по чл. 13 от ЗСРС извън структурата на прокуратурата, следва да бъдат изпращани на прокуратурата за ползване в рамките на съответните досъдебни производства;

✓ в случаите, при които отпадне необходимостта от използване на ВДС в срока на тяхното изготвяне, структурата по чл. 13 от ЗСРС, поискала изготвянето на ВДС, следва своевременно да уведоми съответния орган по чл. 20 от ЗСРС с оглед прекратяване на изготвянето им.

Националното бюро счита, че утвърдената през годините практика за провеждане на работни срещи с представители на всички органи, участващи в различните етапи на процедурите по ЗСРС, представлява съществена гаранция за стриктното спазване на закона и за недопускане нарушаването на основните конституционни права и свободи на гражданите.

С цел подобряване режима по прилагане на процедурите по ЗСРС, Националното бюро участва в проведени семинари, свързани с подготовката и уеднаквяване практиката на отделните органи по чл. 13 от ЗСРС. В Академията на МВР представители на НБКРС изнесоха лекции на тема „Контрол върху организацията и прилагането на СРС в Република България“.

Националното бюро проведе обучение на служителите по сигурността на информацията на организационните единици от състава на Прокуратурата на Република България, при което бяха обсъдени практически проблеми и споделяне на добри практики при прилагане на процедурите по ЗСРС.

Представители на НБКРС по покана на Асоциацията на прокурорите в България взеха участие в обучение на тема „Специални разузнавателни средства – ред за използване, осигуряване и прилагане на СРС, използване на резултатите от прилагане на СРС, използване на СРС при международно сътрудничество. Контрол и наблюдение на СРС, пропуски при изготвянето на искания и прилагане на СРС“.

На семинарите и обучителните форуми бяха обсъждани теми относно пропуските и практическите проблеми при изготвяне на искания за използване на СРС, прилагане на СРС, откази и разпореждания. Обучаемите бяха запознати с констатираните от извършените комплексни проверки пропуски и нарушения в процедурите по ЗСРС и най-често допусканите грешки при изготвяне исканията за използване на СРС. Провеждат се дискусии по поставени въпроси от страна на участниците в семинарите, като най-често се задават въпроси относно правомощията на прилагащите структури при установяване на комуникация между контролираното лице и негов защитник; действия при получаване на информация извън направеното искане и даденото разрешение; действия при придобиване на нова информация, че контролираното лице вече е придобило имунитет по време на провеждани избори, и други.

2. Дадени указания, препоръки и изразени становища за подобряване режима по използване на процедурите по ЗСРС.

Във връзка с проведена работна среща с представители на ВСС и с председателя на ВКС, на която бяха обсъдени въпроси относно съхраняването на материали от приложени процедури по ЗСРС, включително и съхраняването на ВДС, се достигна до решението, че е налице необходимост от законодателни промени в ЗСРС, които да са обвързващи за всички участници в процедурите по закона, и са относими към сроковете на съхраняване на документите от процедурите по ЗСРС.

През 2025 г. НБКСРС даде задължителни указания до органите по чл. 13 от ЗСРС относно съхраняване на документите, посочени в чл. 31, ал. 5 от ЗСРС. Участниците в работната среща се обединиха около становището, че екземплярите на документите до органите по чл. 15 от ЗСРС следва да се съхраняват при тях до създаването на законов ред за унищожаването им.

При извършване на комплексни проверки през 2025 г. и установяване на пропуски в процедурите по ЗСРС, бяха давани указания за недопускането им, изразяващи се в следното:

- ✓ изготвяне на искания за използване на СРС за предотвратяване и разкриване на тежки умишлени престъпления, изрично посочени в чл. 3,

ал. 1 от ЗСРС, респ. чл. 172, ал. 2 от НПК, и създаване на организация и вътрешен контрол с цел недопускане използване на СРС за предотвратяване и разкриване на престъпления, извън посочените в закона;

✓ при изготвяне на исканията да не се надвишават максимално допустимите срокове за прилагане на СРС, регламентирани в чл. 21 от ЗСРС;

✓ спазване на изискването за местна компетентност на органа, даващ разрешение за използване на СРС, спрямо лица, участници в ОПГ;

✓ при получаване на уведомления от прилагащите структури относно обектите, за които има дадени разрешения, но не се ползват от лицето, спрямо което се прилагат СРС, следва своевременно да се предоставят актуални данни за всяко от тях, съгласно разпоредбата на чл. 23 от ЗСРС;

✓ при получаване на уведомление от прилагащата структура, че се провежда разговор, който би попаднал в хипотезата на чл. 33, ал. 3 от ЗАдв., своевременно да се предоставя информация дали посоченият комуникатор е на лице, упражняващо адвокатска професия или е защитник на контролираното лице по смисъла на чл. 91, ал. 2 от НПК.

При извършване на проверките се даваха и указания във връзка с правилното попълване на отделни графи от регистрите по чл. 34е, ал. 2, т. 1 от ЗСРС – същите трябва да се водят съобразно правилата, утвърдени от председателя на НБКСРС. В отделни структури се констатира, че не се вписват данните на всички обекти, по отношение на които се иска използване на СРС. Вписват се номерата на протоколите за унищожаване на информацията, която няма да се използва за изготвяне на ВДС, но не и датата, на която е унищожена информацията, не се посочва основанието, на което е прекратено прилагането или се посочва грешно такова – прилагането не дава резултат, а в същото време има изготвено искане за ВДС.

3. Констатирани проблеми в процедурите по ЗСРС, за които са необходими законодателни промени.

3.1. Необходимостта за изменения и допълнения в ЗСРС и НПК

И в настоящия отчетен доклад Националното бюро потвърждава позицията за необходимост от приемане на действия за изменения и допълнения в ЗСРС и НПК и за тяхното синхронизиране.

✓ Остава неразрешен въпросът със съхраняването на изготвените ВДС, които се съхраняват за неопределен срок при органите по чл. 13 от ЗСРС, когато не са приобщени към досъдебно производство, в органите по чл. 15 от ЗСРС, и по приключили съдебни дела. Необходимо е да се създадат ред и условия за унищожаване на ВДС, за които е отпаднала необходимостта от тяхното съхраняване, както и на документите и материалите по чл. 31, ал. 5 от ЗСРС.

✓ Разпоредбата на чл. 175, ал. 7, изр. 2 от НПК следва да бъде отменена, тъй като създава предпоставки за унищожаване на информацията по чл. 25 от ЗСРС след изтичане на законовия срок. Установени са случаи, в които органи по чл. 15 от ЗСРС изискват от заявителите по чл. 13, ал. 1 от ЗСРС да искат разпореждане за унищожаване на информацията по чл. 25 от ЗСРС.

✓ Разпоредбата на чл. 22, ал. 3 от ЗСРС следва да бъде допълнена с предоставяне на допълнителни правомощия на органите по чл. 16 от ЗСРС да отказват разпореждане за започване прилагането на СРС или за прекратяването му при изготвяне на искане за използване на СРС от некомпетентен орган по чл. 13 от ЗСРС; при даване на разрешение за използване на СРС от некомпетентен орган по чл. 15 от ЗСРС; при надвишаване разрешен срок за прилагане на СРС; когато към даденото разрешение от съдията не е приложена декларация по чл. 173, ал. 3 от НПК от служителя под прикритие.

✓ С цел недопускане необосновано навлизане в личното пространство на гражданите, е необходимо допълнение в разпоредбата на чл. 14, ал. 1, т. 5 от ЗСРС за мотивиране на исканите оперативни способности.

✓ Да се разпишат ясни правила, с които да се разграничи

трансграничното наблюдение при условията на полицейско сътрудничество между държави-членки на ЕС и при изпълнение на молби за правна помощ на съдебни органи, основани на Втория допълнителен протокол към Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателноправни въпроси между държавите от ЕС, включително и от гледна точка на разпределението на компетентността.

✓ С цел защита правата и свободите на гражданите е необходимо да се въведе електронен регистър в органите по чл. 15 от ЗСРС за недопускане дублиране на искания за използване на СРС.

3.2. Необходимост от синхронизиране разпоредби на ЗСРС и НПК

✓ Разписване в ЗСРС на процедура, когато се използва служител под прикритие. Такава разпоредба е предвидена единствено в НПК за разследване на престъпления, докато действията на оперативните служители на органите по чл. 13, ал. 1 от ЗСРС са свързани с разкриване и предотвратяване на престъпления, но не и с тяхното разследване. Националното бюро счита, че следва да се обсъди възможността за включване на служителя под прикритие в ЗСРС чрез възпроизвеждане на разпоредбата на чл. 173, ал. 3 от НПК.

✓ С цел максимална защита правата на гражданите, е необходимо да бъде синхронизирана разпоредбата на чл. 173, ал. 2, т. 1 от НПК с тази на чл. 14, ал. 1, т. 1 от ЗСРС.

МЕЖДУНАРОДНА ДЕЮНОСТ

VI. МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

Международен обмен на информация. Участия в международни форуми и конференции на надзорни органи.

Националното бюро, като независим държавен орган, който осъществява наблюдение на процедурите по разрешаване, прилагане и използване на специални разузнавателни средства, съхраняването и унищожаването на информацията, получена чрез СРС, както и за защита на правата и свободите на гражданите срещу незаконосъобразното им използване, осъществява активно сътрудничество на международно ниво с аналогични надзорни органи и международни организации.

Основна цел на участието в международни инициативи е обмяна на опит и добри практики със сродни органи за развитие на нови подходи при защита на основните права и свободи на човека, както и за усъвършенстване на законодателството в областта на сигурността и използването на тайни способности за ограничаване на човешките права и свободи. Динамичната международна среда за сигурност, както и бързото развитие на информационните технологии и изкуствения интелект поставят нови предизвикателства и налагат предприемане на мерки на наднационално ниво за засилено международно взаимодействие и координация.

В резултат на участието на Националното бюро в международни форуми и конференции са създадени контакти на международно ниво в областта на прилагането на тайните способности за наблюдение и защита правата и свободите на гражданите.

През 2025 г. представители на Националното бюро взеха участие в Европейската конференция за надзор на разузнаването през 2025 г. (EIOS 2025), която се проведе в Цюрих, Швейцария. В Конференцията участваха представители от 17 страни, представляващи 22 надзорни органа. В рамките на Конференцията бяха обсъдени теми, свързани с управлението на риска при осъществяване на надзор върху разузнавателната дейност, както и правните, институционални и оперативни аспекти на ефективен надзор върху разузнавателните служби и др.

Представители на НБКРС, взеха участие и в Международен форум за надзор на разузнаването 2025 г. (IIOF2025), който се проведе в Остин, Тексас, Съединени американски щати. Темата на форума е насочена към надзора над разузнавателните служби в сложни условия на сигурност. Основен

акцент в дискусиите бяха актуалните предизвикателства пред надзорните органи и необходимостта от обмен на добри практики за усъвършенстване на законодателството и повишаване ефективността на надзорната дейност. Участие във форума взеха членове на органи за надзор над разузнавателните служби, както и представители на разузнавателни агенции и група външни експерти от гражданското общество и академичните среди. Основен акцент в рамките на проведените дискусии на форума бе поставен върху нарастващото влияние на изкуствения интелект върху дейността на структурите, ангажирани с националната сигурност и обществения ред, така и по отношение на лицата и организациите, извършващи противоправна/незаконна дейност.

Независимо от различните функции, задачи и правомощия на надзорните органи в различните държави, предизвикателствата пред тях са сходни, както и необходимостта от повишаване и укрепване на доверието на обществото към службите за сигурност, обществен ред и правоохранителните органи чрез дейността на надзорните органи, гарантиращи защита на правата и свободите на гражданите.

В контекста на международното сътрудничество, Националното бюро като независим орган, предвижда организиране и провеждане на работни срещи с представители на сходни надзорни органи от други държави с цел развитие на двустранното сътрудничество със сродни органи. През 2025 г. Националното бюро отправи покана за провеждане на двустранна среща с представители на Гръцкия орган за сигурност и поверителност на комуникациите (ADAE), на която ще се обсъдят теми, свързани с осъществяването на надзорна дейност по прилагане на процедурите по използване на тайни методи за наблюдение.

Националното бюро планира да бъде организатор и домакин на Европейската конференция за надзор на разузнаването през 2027 г.

Участието на представители на НБКРС в подобни международни инициативи допринася за утвърждаване авторитета на институцията и е от важно значение за насърчаване на международното сътрудничество и взаимодействие с аналогични надзорни органи и международни организации.

ОРГАНИЗАЦИЯ НА АДМИНИСТРАТИВНАТА ДЕЙНОСТ

VII. ОРГАНИЗАЦИЯ НА АДМИНИСТРАТИВНАТА ДЕЙНОСТ

1. Структура на администрацията

Общата численост на персонала е 21 щатни бройки, от тях действително заети са 19 щатни бройки.

Обща администрация

Общата администрация подпомага осъществяването на правомощията на НБКРС, създава условия за осъществяване дейността на специализираната администрация и извършва технически дейности по административното обслужване. В Общата администрация е сформирани сектор „Финанси и счетоводство“, който осъществява планиране, управление и контрол на финансовите ресурси, финансово осигуряване дейността на НБКРС и неговата администрация.

Специализирана администрация

Специализираната администрация подпомага осъществяването на правомощията на НБКРС, като участва в извършването на проверки на органите по чл. 13, чл. 34н, чл. 15 и чл. 20 от ЗСРС относно спазването на закона по отношение на дейности, свързани с разрешаване, използване и прилагане на СРС, съответно съхраняване или унищожаване на придобитата чрез тях информация, като анализира, систематизира и обобщава информация и изготвя експертни становища и предложения.

2. Финансова дейност. Бюджет и финансов контрол.

Националното бюро прилага програмен формат на бюджет като се изпълнява бюджетна програма „Контрол на специалните разузнавателни средства“ във функционална област „Наблюдение на процедурите по разрешаване, прилагане и използване на специални разузнавателни средства“.

С чл. 48, ал. 2 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г. е приет бюджет на Националното бюро в размер на 2 580 700 лв.

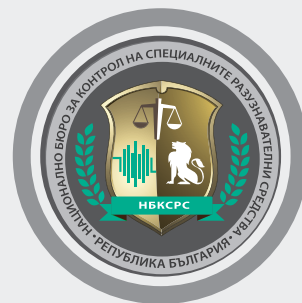
Към 31.12.2025 г. Национално бюро за контрол на специалните разузнавателни средства няма отчетени приходи.

Общият размер на отчетените в края на 2025 г. разходи е 2 150 652 лв.

През 2025 г. е извършен финансов одит от Сметна палата на РБ на Годишния финансов отчет на НБКРС за 2024 г. С изготвения окончателен одитен доклад е изразено мнение, че отчетът на Националното бюро дава вярна и честна представа за финансовото му състояние, за финансовите резултатите от дейността му и паричните потоци към 31.12.2024 г.

Финансовото управление и контрол в НБКРС се осъществява чрез системата за финансово управление и контрол, включваща политики, процедури и дейности, целящи да се осигури разумна увереност, че целите на организацията се постигат в съответствие със законодателството, вътрешните актове и договори; надеждност и всеобхватност на финансовата и оперативна информация; ефективност, ефикасност и икономичност на дейностите; опазване на активите и информацията; предотвратяване и разкриване на измами и нередности. Въведени са процедури за осъществяване на текущ контрол върху изпълнението на поетите финансови ангажименти и сключените договори и за последваща оценка на изпълнението.

ПОКАЗАТЕЛИ	Закон за 2025 г. (в лв.)	Уточнен план за 2025 г. (в лв.)	Отчет за 2025 г. (в лв.)	Изпълнение спрямо уточнения план
РАЗХОДИ:	2 580 700	2 580 700	2 150 652	83.34%
Текущи разходи	2 497 700	2 497 700	2 075 603	83.10%
Персонал	2 110 700	2 134 673	1 783 657	83.56%
Издръжка и други текущи разходи	387 700	363 027	291 946	80.42%
Капиталови разходи	83 000	83 000	75 049	90.42%

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

През 2025 г. НБКРС продължи да упражнява обективен и независим надзор на процедурите по ЗСРС, като създаде среда за повишаване на доверието в службите за сигурност, правоохранителните органи и органите на съдебната власт.

При осъществяване на своята дейност Националното бюро се ръководи от принципите на законосъобразност, независимост, пропорционалност, обективност и безпристрастност.

Законосъобразността на процедурите при използването на СРС се обуславя от хармонизиране на българското законодателството и актуализиране на възможностите за използване на този извънреден способ за предотвратяване, разкриване, разследване на тежки умишлени престъпления и за защита на националната сигурност, в конституционно допустимите предели.

Вследствие на завишения контрол от страна на НБКРС чрез подобряване на методите за наблюдение и контрол на процедурите по разрешаване, прилагане и използване на СРС, съхраняване и унищожаване на придобитата чрез тях информация, както и множеството проверки, извършени на органите по чл. 13, чл. 15 и чл. 20 от ЗСРС, дадоха своя принос за защитата правата и свободите на гражданите срещу незаконосъобразното използване на СРС.

Основните приоритети и насоки за развитие на дейността на Националното бюро, са свързани с:

- ✓ Необходимостта от засилена защита на основните права и свободи на гражданите.
- ✓ Повишаване на доверието на българските граждани в институциите, призвани да защитават тяхната сигурност.
- ✓ Практиката на Европейския съд по правата на човека.
- ✓ Натрупаната практика от контролната дейност.
- ✓ Динамиката на обществените отношения.

Националното бюро ще продължи да е гарант за законосъобразното използване на специалните разузнавателни средства чрез независимо и ефективно наблюдение върху процедурите по искане, разрешаване, прилагане, използване, съхраняване и унищожаване на информацията, получена чрез СРС, с цел защита

на правата и свободите на гражданите.

Реализирането на основните приоритети на Националното бюро ще доведе до:

- ✓ Повишаване степента на защита на правата и свободите на гражданите, включително правото на зачитане на личния и семейния живот, в резултат на ефективно функциониращи контролни механизми.

- ✓ Намаляване на констатираните нарушения, пропуски и несъответствия в дейността на органите, които искат, разрешават и прилагат СРС, вследствие на системен и независим контрол.

- ✓ Подобряване качеството и последователността на наблюдението и контрола върху процедурите по искане, разрешаване, прилагане, използване, съхраняване и унищожаване на информацията, получена чрез СРС.

- ✓ Недопускане на неправомерно прилагане на СРС.

- ✓ Унифициране на практиките и утвърждаване на стандарти за законосъобразност, с цел подобрена правна сигурност и предвидимост при прилагането на СРС.

Необходимо е да продължи активната работа за повишаване на вътрешноинституционалния контрол и контрол от страна на прилагащите структури. По този начин ще се постигне основната цел на Националното бюро – недопускане неправомерно прилагане на СРС и повишаване на доверието на българските граждани в институциите, призвани да защитават тяхната сигурност.

Националното бюро ще продължи да работи за повишаване на институционалния капацитет за осъществяване на ефективен, обективен и независим контрол, включително в условията на развитие и използване на нови технологии за утвърждаване на добрите практики.

Националното бюро е гарант за законното използване на СРС и защитата на основните права и свободи на гражданите.

Състав на Национално бюро за контрол
на специалните разузнавателни средства към 28.05.2026 г.

ГОДИШЕН ДОКЛАД
2025

www.nbksrs.bg